

Helsefagarbeiderforbundet
en yrkesorganisasjon i Delta

Yrkesetiske retningslinjer for **helsefagarbeidere**

Yrkesorganisasjonen Helsefagarbeiderforbundet organiserer:

Helsefagarbeidere, hjelpepleiere, omsorgsarbeidere, assistenter som jobber med pasienter og andre som er ansatt innen helse- og sosialsektoren. Vi har også elever og studenter som medlemmer.

Helsefagarbeiderforbundet
en yrkesorganisasjon i Delta

Besøk oss på
helsefagarbeidere.no

Yrkesetikk

- Etikk eller morallære er et fag som handler om hva som er rett og galt, ondt eller godt.
- Yrkesetikk gir retningslinjer for hvordan man bør oppføre seg i rollen som fagperson.
- Målet med retningslinjene er å bevisstgjøre helsefagarbeidere om ansvar og riktige handlinger.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Y	: Ydmykhet	_____	side	6-7
R	: Respekt	_____	side	8-9
K	: Kollegialt	_____	side	10-11
E	: Egenverd	_____	side	12-13
S	: Samfunnsansvar	_____	side	14-15
E	: Empati	_____	side	16-17
T	: Taushetsplikt	_____	side	18-19
I	: Identitet	_____	side	20-21
K	: Kompetanse	_____	side	22-23
K	: Kommunikasjon	_____	side	24-25

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Y : **Ydmykhet**
R : **Respekt**
K : **Kollegialt**
E : **Egenverd**
S : **Samfunnsansvar**
E : **Empati**
T : **Taushetsplikt**
I : **Identitet**
K : **Kompetanse**
K : **Kommunikasjon**

Alle medlemmer skal møte hjelpe-trengende og deres pårørende med vennlighet og omsorg. Vi skal som hjelpere lytte til brukeren og opptre med varsomhet, slik at vi ikke krenker hans eller hennes følelser eller rett til å bestemme over eget liv.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Y : **Ydmykhet**
R : **Respekt**
K : **Kollegialt**
E : **Egenverd**
S : **Samfunnsansvar**
E : **Empati**
T : **Taushetsplikt**
I : **Identitet**
K : **Kompetanse**
K : **Kommunikasjon**

Alle medlemmer skal vise respekt for hver enkelt bruker – med en etisk grunnholdning preget av medmenneskelighet, menneskeverd og likeverd. Ingen må diskriminere brukere eller kolleger, eller akseptere at andre gjør det.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

- Y** : **Ydmykhet**
- R** : **Respekt**
- K** : **Kollegialt** →
- E** : **Egenverd**
- S** : **Samfunnsansvar**
- E** : **Empati**
- T** : **Taushetsplikt**
- I** : **Identitet**
- K** : **Kompetanse**
- K** : **Kommunikasjon**

Alle medlemmer skal bidra aktivt til faglig og tverrfaglig samarbeid og til et forsvarlig og godt arbeidsmiljø, der alle enkeltpersoner og yrkesgrupper kjenner seg verdsatt og respektert. Ingen må opptre krenkende ovenfor kolleger.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Y : **Ydmykhet**
R : **Respekt**
K : **Kollegialt**
E : **Egenverd** →
S : **Samfunnsansvar**
E : **Empati**
T : **Taushetsplikt**
I : **Identitet**
K : **Kompetanse**
K : **Kommunikasjon**

Alle medlemmer skal som profesjonelle yrkesutøvere ta ansvar for egen helse, trivsel og krav til arbeidsmiljø. Hensynet til egne behov i en krevende yrkeshverdag og et langt yrkesliv skal skje i samarbeid med arbeidsgiver og kolleger.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Y : **Ydmykhet**
R : **Respekt**
K : **Kollegialt**
E : **Egenverd**
S : **Samfunnsansvar** →
E : **Empati**
T : **Taushetsplikt**
I : **Identitet**
K : **Kompetanse**
K : **Kommunikasjon**

Alle medlemmer skal lojalt følge de lover og retningslinjer som gjelder for egen arbeidsplass og eget yrke. Vi skal ivareta hjelpetregendes behov og rettigheter og varsle om kritikkverdige forhold. Ingen må utnytte eller dra fordel av sin relasjon til brukeren.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Y : **Ydmykhet**
R : **Respekt**
K : **Kollegialt**
E : **Egenverd**
S : **Samfunnsansvar**
E : **Empati** →
T : **Taushetsplikt**
I : **Identitet**
K : **Kompetanse**
K : **Kommunikasjon**

Alle medlemmer skal i sin yrkesutøvelse ta utgangspunkt i den hjelpetrequende og hans eller hennes opplevelse av egen situasjon. Dette skal vi gjøre med innlevelse og medfølelse – uten å bli private eller påtrengende.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Y : **Ydmykhet**
R : **Respekt**
K : **Kollegialt**
E : **Egenverd**
S : **Samfunnsansvar**
E : **Empati**
T : **Taushetsplikt** →
I : **Identitet**
K : **Kompetanse**
K : **Kommunikasjon**

Alle medlemmer skal ivareta den hjelpetregendes personvern og ikke dele fortrolige opplysninger uten samtykke fra vedkommende selv. Vi skal også medvirke til at brukeren får nødvendig kunnskap om egne rettigheter.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

- Y** : **Ydmykhet**
- R** : **Respekt**
- K** : **Kollegialt**
- E** : **Egenverd**
- S** : **Samfunnsansvar**
- E** : **Empati**
- T** : **Taushetsplikt**
- I** : **Identitet** →
- K** : **Kompetanse**
- K** : **Kommunikasjon**

Alle medlemmer skal bidra til tilhørighet og stolthet over egen arbeidsplass og egen yrkesrolle. Vi skal delta aktivt og saklig i diskusjoner der faglige eller yrkesetiske verdier blir utfordret.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

- Y** : **Ydmykhet**
- R** : **Respekt**
- K** : **Kollegialt**
- E** : **Egenverd**
- S** : **Samfunnsansvar**
- E** : **Empati**
- T** : **Taushetsplikt**
- I** : **Identitet**
- K** : **Kompetanse** →
- K** : **Kommunikasjon**

Alle medlemmer skal ta ansvar for egen læring og bidra til et lærende arbeidsmiljø, slik at hjelpetrengende kan bli møtt av profesjonelle hjelpere med relevant kunnskap, reflekterte holdninger og god selvinnsikt.

YRKESETIKK

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Y : **Ydmykhet**
R : **Respekt**
K : **Kollegialt**
E : **Egenverd**
S : **Samfunnsansvar**
E : **Empati**
T : **Taushetsplikt**
I : **Identitet**
K : **Kompetanse**
K : **Kommunikasjon** →

Alle medlemmer skal bidra til en tydelig kommunikasjon som skaper forståelse, tillit og åpenhet mellom hjelper og hjelpetrequende og mellom kolleger. Vi skal legge til rette for brukerens medvirkning så langt dette er mulig.

AKTUELLE LOVER OG FORSKRIFTER

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Eksempler på aktuelle lover og forskrifter

- Helsepersonelloven
- Opplæringsloven
- Lov om taushetsplikt
- Pasientrettighetsloven
- Lov om psykisk helsevern
- Spesialisthelsetjenesteloven
- Sosialtjenesteloven
- Kommunehelsetjenesteloven
- Arbeidsmiljøloven
- Internkontrollforskriften

Lovtekstene finner du på **www.lovdata.no**

ETISKE RETNINGSLINJER

- for ansatte innen helse- og sosialsektoren

Etiske retningslinjer for medlemmer av Helsefagarbeidere

§ 1: Helsefagarbeidere skal i sin yrkesutøvelse ha respekt for pasientens individuelle behov og egenverd.

Man må bl.a. ta hensyn til at syke mennesker reagerer mer følsomt på andres væremåte enn friske mennesker. Egne behov må underordnes pasientens behov. Pasienten har til enhver tid rett til informasjon om det som skjer med hans/hennes person. Respekten for menneskers liv og egenverd er uavhengig av rase, farge, kjønn, språk, religion, politisk oppfatning, nasjonal eller sosial opprinnelse, slik dette kommer til uttrykk i FNs menneskerettighetserklæring. Helsefagarbeideres yrkesutøvelse skal ikke være preget av diskriminering eller forutinntatte holdninger, men av saklig vurdering av pasientens behov for hjelp og omsorg. Pasientens verdighet og menneskeverd skal respekteres uansett sykdom eller helseproblem.

§ 2: Helsefagarbeidere må forstå og rette seg etter taushetsplikten.

Helsefagarbeidere har med visse lovbestemte unntak taushetsplikt om det som blir betrodd dem under utøvelse av deres virksomhet og det som de får kjennskap til om folks privatliv og sykdomsforhold. (lov om helsepersonell, 5). Den lovmessige taushetsplikt gjelder i utgangspunktet alle slike opplysninger, ikke bare om pasienten selv, men også det man måtte vite om andre personer. Taushetsplikten gjelder uansett hvordan man er blitt kjent med opplysningene, også de man får indirekte eller ved egne slutninger. Plikten gjelder i prinsippet overfor alle, også pårørende. I sistnevnte tilfeller skal man håndtere den med mest mulig varsomhet, og i samsvar med pasientens ønske. Taushetsplikten har som nevnt unntak. De viktigste er at man ikke tolker den til å være et hinder for kommunikasjon mellom personene i det behandlings- og omsorgsopplegget som er hensiktsmessig for pasienten.

§ 3: Helsefagarbeidere må kjenne sine faglige begrensninger, og ikke gå ut over de rammer forsvarlig virksomhet tilsier.

Helsefagarbeidere har i sin yrkesutøvelse et juridisk, faglig og personlig ansvar for de handlinger de foretar. Helsefagarbeidere må ut fra dette vurdere de enkelte arbeidsoppgaver i forhold til sitt kompetanseområde og til den praksis som er vanlig. Helsefagarbeidere bør være spesielt bevisst sitt ansvar så vel juridisk som behandlingsmessig, ved behandling av /arbeidet med pasientdokumenter.

§ 4: Helsefagarbeidere skal arbeide for å bidra til heving av vårt faglige nivå, og skal til enhver tid holde sine fagkunnskaper vedlike. Samt følge den medisinske faglige utviklingen i helsesektoren.

Samfunnets stadige utvikling og forandring gjør at kravet om kompetanse stadig endres. Helsefagarbeidere må derfor holde seg faglig à jour hele sin yrkesaktive periode. Helsefagarbeidere har et individuelt ansvar for å tilegne seg nye kunnskaper og følge med i utviklingen. De har også plikt til å motta og gi nye impulser til kollegaer og dessuten plikt til å informere om viktige framskritt og endringer.

§ 5: Helsefagarbeidere skal vise respekt for andre helsearbeideres arbeid og fremme samarbeid innen helsesektoren.

Helsefagarbeidere har plikt til å sette seg inn i arbeidsoppgaver og funksjoner til sine kollegaer og vise respekt for disse. Ved å gi tilstrekkelig informasjon til dem man samarbeider med kan konflikter unngås. Om interessekonflikter oppstår, skal alltid hensynet til pasienten prioriteres. Helsefagarbeidere skal sette seg inn i den målsetting og funksjon arbeidsstedet har, og være lojal mot de gjeldende regler og instruksjoner så langt disse er i samsvar med disse yrkesetiske retningslinjer.

Helsefagarbeiderforbundet

en yrkesorganisasjon i Delta

www.helsefagarbeidere.no

Besøksadresse: Lakkegata 23, Oslo.

Postadresse: Pb. 9202 Grønland, 0134 Oslo.

DELTA REGIONKONTORER:

REGION NORD

Troms og Finnmark,
Nordland og Svalbard:
Regionkontor i Tromsø
E-post: post-tromso@delta.no

Avdeling Bodø
E-post: post-bodo@delta.no

REGION MIDT

Trøndelag, Møre og Romsdal:
Regionkontor i Trondheim
E-post: post-trondheim@delta.no

Avdeling Ålesund
E-post: post-trondheim@delta.no

REGION VEST

Vestland:
Regionkontor i Bergen
E-post: post-bergen@delta.no

Gå inn på delta.no for mer informasjon om regionskontorene.

REGION SØR-VEST

Agder og Rogaland:
Regionkontor i Kristiansand
E-post: post-kristiansand@delta.no

Avdeling Stavanger
E-post: post-kristiansand@delta.no

REGION SØR-ØST

Oslo, Viken, Vestfold og
Telemark:
Regionkontor i Oslo
E-post: post-oslo@delta.no

Avdeling Tønsberg
E-post: post-tonsborg@delta.no

REGION INNLANDET

Innlandet:
Regionkontor i Lillehammer
E-post: post-lillehammer@delta.no

delta DIREKTE
02125

delta DIREKTE
CHAT

KONTAKT DELTA DIREKTE:

SVARENE DU TRENGER NÅR DET PASSER DEG

Åpent alle hverdager fra 08:00-20:00 på telefon,
chat og e-post direkte@delta.no

delta

www.delta.no

Delta – en arbeidstakerorganisasjon i YS.
Tlf: 02125. E-post: direkte@delta.no

